

Statenvoorstel nr. PS25-000965

Datum	PS-kenmerk	Inlichtingen bij
28 oktober 2025	PS25-000965	Presidium

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Statenvoorstel van Presidium bij Rekenkamerrapport Oost-Nederland Grond voor grondstrategie

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit
- II. Rapport Rekenkamer Oost-Nederland: Grond voor grondstrategie. Een onderzoek naar grondstrategie bij de Provincie Overijssel (te raadplegen onder kenmerk PS26-000017 via https://overijssel.notubiz.nl/modules/1/ingekomen_stukken/view)

Samenvatting van het voorgestelde besluit

Steeds vaker speelt grond een belangrijke rol bij de doelen die de provincie wil realiseren. Bovendien worden de opgaven waar de provincie aan werkt, complexer. Voorbeelden zijn de woningbouwopgave, de energietransitie, het aanpassen aan klimaatverandering en zorgen voor voldoende en schoon water en de transitie in het landelijk gebied. Deze opgaven komen bovenop de opgaven waarbij grond de afgelopen jaren een belangrijke rol speelt, zoals natuur en mobiliteit. De opgaven leggen samen een grote claim op de beschikbare ruimte en ruimte is schaars. Met grond en grondinstrumenten kan de provincie sturen op het realiseren van de opgaven. Dat kan het beste als er een doordachte strategie is hoe de provincie grond(instrumenten) wil inzetten.

Het doel van dit onderzoek is om PS inzicht geven in de toepassing van het (mogelijke) grondinstrumentarium en de rol die zij daarbij hebben. Het onderzoek laat zien welke grondinstrumenten de provincie Overijssel heeft ingezet en welke grondstrategie de provincie hanteerde bij de beleidsthema's Natuur, Landbouw, Water, Mobiliteit, Economie, Wonen en Energie.

Er zijn kansen om het doelbereik van de provincie te vergroten door integrale grondstrategieën te ontwikkelen. In een integrale grondstrategie wordt de samenhang tussen beleidsopgaven beschreven en worden keuzes worden gemaakt over prioritering van doelen en inzet van (grond)instrumenten. Op die manier kan concurrentie om grond binnen de provincie en met partners worden voorkomen. Ook evaluatie van de inzet van grondinstrumenten biedt kansen om het doelbereik te vergroten, juist omdat in de komende periode verbreding van of heroriëntatie op de inzet van grondinstrumenten wordt verwacht.

PS nemen kennis van het onderzoeksrapport en dragen GS op om uitvoering te geven aan de aanbevelingen die de Rekenkamer Oost-Nederland heeft gedaan.

Aanleiding

Provincies hebben geregeld grond nodig om beleidsdoelen te kunnen realiseren. Bijvoorbeeld voor het aanleggen van wegen of fietspaden en het ontwikkelen van natuur. De afgelopen jaren zijn de opgaven die op de provincie afkomen steeds complexer geworden en hebben de opgaven steeds vaker een ruimtelijke component. Voorbeelden zijn de woningbouwopgave, de energietransitie, het aanpassen aan klimaatverandering, voldoende en schoon water en de transitie in het landelijk gebied. Deze opgaven komen bovenop de opgaven waarbij grond al een langere periode een belangrijke rol speelt, zoals natuur en mobiliteit. De opgaven leggen een grote claim op de beschikbare ruimte en ruimte is schaars. Grond en grondinstrumenten spelen hierbij een belangrijke rol, want daarmee kan gestuurd worden op het realiseren van opgaven. Dat kan echter alleen als er een doordachte strategie is hoe de provincie grond(instrumenten) wil inzetten.

De belangrijkste aanleiding voor ons onderzoek naar grondstrategie ligt in het hierboven beschreven maatschappelijke belang. Uit de fractiegesprekken die we voerden ten behoeve van het onderzoeksprogramma 2025 en de startgesprekken in voorbereiding op dit onderzoek bleek ook de belangstelling van PS Gelderland en Overijssel voor dit onderwerp.

Hoofdconclusie

GS en PS zijn zich bewust van de druk op de ruimte in de provincie en erkennen het toenemende belang van de inzet van grond(instrumentarium) voor doelbereik. GS spreken in het grondbeleid uit een doordachte inzet van grondinstrumenten en strategie vast te leggen. In de praktijk is dit nog niet altijd zichtbaar. We constateren dat integrale afwegingen over grondstrategie moeizaam van de grond komen. Een integrale grondstrategie waarin de samenhang tussen beleidsopgaven wordt beschreven en keuzes worden gemaakt over prioritering van doelen en inzet van (grond)instrumenten, biedt kansen om het doelbereik te vergroten. Ten slotte vindt evaluatie van het grondinstrumentarium niet plaats. Hier ligt een kans om met evaluatie bij te dragen aan een integrale grondstrategie, omdat in de komende periode ontwikkelingen worden verwacht die leiden tot heroriëntatie op of verbreding van inzet van het grondinstrumentarium.

Deelconclusies

1. Belang grondstrategie erkend, maar in praktijk beperkt zichtbaar

PS en GS zijn zich bewust van de ruimtedruk in de provincie en erkennen het belang van een grondstrategie voor doelbereik. GS spreken in het grondbeleid ook uit een doordachte inzet van grondinstrumenten en strategie vast te leggen in een beleidsvoorstel, grondstrategie, realisatieplan en uitvoeringskader. Binnen beleidsthema's wordt de inzet van grondinstrumenten afgewogen, maar dit is beperkt zichtbaar voor PS in Statenvoorstellen en andere beleidsstukken. Dit komt mede doordat deze afwegingen veelal in de voorfase van beleidsvorming plaatsvinden en doordat de structuur van besluitvormende documenten relatief nieuw is.

2. Integrale grondstrategie biedt kansen

Het is belangrijk om integraal te kijken naar de inzet van grond(instrumenten) en strategische keuzes hierin te maken, omdat ruimte schaars is en publieke doelen stapelen. We constateren dat grondstrategie, met name waar het gaat om integrale afwegingen, moeizaam van de grond komt. Daarnaast gaven partners in een ronde tafelbijeenkomst aan dat de afstemming rondom grond nog niet optimaal loopt. Doordat het initiatief en de strategische afweging voor inzet van grondinstrumenten bij inhoudelijke beleidsafdelingen is belegd, komen integrale afwegingen rondom grond niet automatisch tot stand. Er zijn enkele grondstrategieën beschikbaar voor specifiek afgebakende onderwerpen, waarin geen integrale afwegingen worden gemaakt. Een integrale grondstrategie waarin de samenhang tussen beleidsopgaven wordt beschreven en keuzes worden gemaakt over prioritering van doelen en inzet van (grond)instrumenten, biedt kansen om het doelbereik te vergroten. Concurrentie om grond binnen de provincie en met partners kan zo worden voorkomen. Tenslotte was er in de periode 2022-2024 niet tot beperkt sprake van evaluatie van grondbeleid en -instrumentarium, ook niet waar dit specifiek is toegezegd, zoals bij het Anticiperend Grondfonds. Hier ligt een kans om met evaluatie bij te dragen aan een integrale grondstrategie, omdat in de komende periode ontwikkelingen worden verwacht die leiden tot heroriëntatie op of verbreding van inzet van grondinstrumentarium.

Aanbevelingen

Grondstrategie

1. PS: Verzoek GS om voor logisch samenhangende beleidsopgaven integrale grondstrategieën te ontwikkelen en deze grondstrategieën met PS te delen (§3.3).

Integrale afwegingen over grond(instrumenten) komen moeizaam van de grond. Die integrale afwegingen zijn belangrijk omdat de druk op de ruimte toeneemt en publieke opgaven stapelen (zowel binnen de provincies als bij partners). Een integrale grondstrategie is daarom een belangrijk hulpmiddel om deze opgaven in samenhang te realiseren. In een integrale grondstrategie wordt de samenhang tussen beleidsopgaven beschreven en keuzes gemaakt over prioritering van doelen en inzet van (grond)instrumenten. Een integrale grondstrategie kan gebiedsgericht worden uitgewerkt. Er kan worden voortgebouwd op de verstedelijkingsstrategie en het voorbereidende werk dat is verricht in het kader van het PPLG (nu TVOP) voor het landelijk gebied.

2. PS: Verzoek GS om de mogelijkheden voor meer afstemming en samenwerking met partners te onderzoeken, voordat beslissingen genomen worden over strategische keuzes rondom grond, in het bijzonder bij verkoop van gronden (§3.3).

Ten behoeve van dit onderzoek hielden we een ronde tafelbijeenkomst waarbij partners vanuit de verschillende beleidsthema's waren uitgenodigd. Daar kwam onder andere ter sprake dat de afstemming en samenwerking rondom grond nog niet optimaal loopt, in het bijzonder rondom de verkoop van grond. We herkennen het belang van de oproep uit de ronde tafelbijeenkomst om bij strategische keuzes rondom grond partners te betrekken en goed samen te werken bij gezamenlijke opgaven.

Grondbeleid en evaluatie

3a. PS: Verzoek GS om de uitvoering van het grondbeleid te evalueren (§3.3).

3b. PS: Verzoek GS om bij actualisatie van het grondbeleid daarin een afspraak op te nemen over evaluatie van de uitvoering van het grondbeleid (§3.3).

PS en GS maakten geen afspraken over de evaluatie van (de uitvoering van) het grondbeleid en -instrumentarium. Gezien het grote belang van grond in de komende periode, is het wel belangrijk om via evaluatie zicht te hebben op de uitvoering van het grondbeleid. In de periode 2022-2024 was er niet tot beperkt sprake van evaluatie van grondbeleid en -instrumentarium. Daardoor is het zicht op de uitvoering van het grondbeleid, het functioneren van grondinstrumentarium en de bijdrage aan doelbereik (doelmatigheid en doeltreffendheid) beperkt, wat het doordacht afwegen van de inzet van grondinstrumenten in een grondstrategie bemoeilijkt.

3c. PS: Verzoek GS om de informatievoorziening over het Anticiperend Grondfonds Overijssel te verbeteren (§3.3).

De afgesproken jaarlijkse integrale evaluatie van het Anticiperend Grondfonds vond niet plaats. Ambtelijk wordt dit erkend, waarbij als reden wordt genoemd dat het AGF nog in de opstartfase zit. In de jaarlijkse rapportage over het AGF in de Meerjaren Investeringsprognose Grondbeleid (MIG) bij het provinciale jaarverslag is -tegen de hierover met PS gemaakte afspraken in- niet in alle gevallen opgenomen hoeveel grond is aangekocht met het AGF.

Voorstel

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage 1 verwoord. Het Presidium van Provinciale Staten van Overijssel,

voorzitter,

griffier,